

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

13. studenoga 1990. (*)

„Direktiva 68/151/EEZ – Članak 11. – Tumačenje u skladu s nacionalnim pravom”

U predmetu C-106/89,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u uputio Juzgado de Primera Instancia e Instrucción No 1, Oviedo (Prvostupanjski i istražni sud br. 1, Španjolska), u sporu koji se vodi pred tim sudom između

Marleasing SA

i

La Comercial Internacional de Alimentación SA,

o tumačenju članka 11. Prve direktive Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o koordiniranju zaštitnih mehanizama koje, radi zaštite interesa članica i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora o EEZ-u, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mehanizama u cijeloj Zajednici (SL L 65, 1968., str. 8.),

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: G. F. Mancini, predsjednik vijeća, T. F. O' Higgins, M. Díez de Velasco, C. N. Kakouris i P. J. G. Kapteyn, suci,

nezavisni odvjetnik: W. van Gerven

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za Marleasing SA, José Ramón Buzón Ferrero, odvjetnik pri odvjetničkoj komori u Oviedu,
- za Komisiju Europskih zajednica, njezin pravni savjetnik, Antonio Caeiro, i Daniel Calleja, član pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka održanog 6. lipnja 1990.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. srpnja 1990.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 13. ožujka 1989., koje je Sud zaprimio 3. travnja 1989., Juzgado de Primera Instancia e Instrucción No 1 (Prvostupanjski istražni sud br. 1, Oviedo), postavio je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju članka 11. Direktive Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o koordiniranju zaštitnih mehanizama koje, radi zaštite interesa članica i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora o EEZ-u, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mehanizama u cijeloj Zajednici (SL L 65, 1968., str. 8.).
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru spora između trgovačkog društva Marleasing SA, tužitelja u glavnom predmetu, i određenog broja tuženika među kojima je društvo La Comercial Internacional de Alimentación SA (u daljnjem tekstu: La Comercial). La Comercial Internacional de Alimentación SA su kao dioničko društvo osnovale tri osobe, među kojima je trgovačko društvo Barviesa, koje je u La Comercial unijelo vlastitu imovinu.
- 3 Iz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je glavni tužbeni zahtjev društva Marleasing da se, na osnovi članaka 1261. i 1275. španjolskog Građanskog zakonika, koji lišavaju svakog pravnog učinka akte bez pravne osnove ili s nedopuštenom pravnom osnovom, utvrdi poništenje akta o osnivanju društva La Comercial zato što za osnivanje društva La Comercial nema pravne osnove, zato što je to osnivanje obilježeno simulacijom i zato što je pri njemu došlo do zlorabe prava vjerovnika trgovačkog društva Barviesa, suosnivača tuženika. La Comercial je tražio da se zahtjev u cijelosti odbaci pozivajući se osobito na činjenicu da gore navedena Direktiva 68/151, u čijem se članku 11. donosi taksativan popis slučajeva ništavosti dioničkih društava, među tim slučajevima ne navodi izostanak pravne osnove.
- 4 Nacionalni je sud podsjetio da je, u skladu s člankom 395. Akta o uvjetima pristupanja Kraljevine Španjolske i Portugalske Republike Europskim zajednicama (SL 1985, L 302, str. 23.), Kraljevina Španjolska bila dužna staviti Direktivu na snagu odmah nakon svog pristupanja, a na dan zahtjeva za prethodnu odluku to se prenošenje još nije dogodilo. Smatrajući dakle da se u sporu javlja problem tumačenja prava Zajednice, nacionalni sud postavio je Sudu sljedeće pitanje:
„Je li članak 11. Direktive Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968., koji nije proveden u unutarnjem pravu, izravno primjenjiv kako bi se spriječilo utvrđivanje ništavosti dioničkog društva zbog razloga koji nije spomenut u gore navedenom članku?”
- 5 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom predmetu, tijeka postupka i pisanih očitovanja podnesenih Sudu upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti su dijelovi spisa u nastavku izloženi samo u onoj mjeri u kojoj su potrebni Sudu za obrazlaganje odluke.
- 6 Na pitanje može li se fizička osoba na Direktivu pozivati protiv nekog nacionalnog zakona, valja podsjetiti na ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj direktiva ne može

sama po sebi stvarati obveze za pojedinca te se stoga protiv njega nije moguće pozivati na direktivu kao takvu (presuda od 26. veljače 1986., Marshall, 152/84, Zb . str. 723.).

- 7 Međutim, iz spisa proizlazi da nacionalni sud u biti želi znati je li nacionalni sud pred kojim se vodi spor o stvari iz područja primjene gore navedene Direktive 68/151 dužan tumačiti svoje nacionalno pravo s obzirom na tekst i svrhu te direktive, da se spriječi utvrđivanje ništavosti dioničkog društva zbog razloga koji nije naveden u njezinu članku 11.
- 8 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja podsjetiti da se, kao što je Sud naveo u svojoj presudi od 10. travnja 1984., Von Colson i Kamann, (14/83, Zb., str. 1891., t. 26.), obveza država članica na postizanje rezultata, koju nameće direktiva, te njihova dužnost na temelju članka 5. Ugovora da poduzmu sve odgovarajuće mjere, opće ili posebne, potrebne da se osigura ispunjenje te obveze, odnosi na sva tijela država članica, uključujući i sudove kad je riječ o stvarima koje potpadaju u njihovu nadležnost. Iz toga slijedi da nacionalni sud koji prilikom primjene nacionalnog prava mora tumačiti to pravo – neovisno o tome je li riječ o odredbama donesenim prije ili nakon direktive – obvezan je svoje tumačenje u najvećoj mogućoj mjeri uskladiti s tekstem i svrhom direktive, kako bi ostvario njome propisani rezultat i na taj način poštovao obvezu iz članka 189. stavka 3. Ugovora.
- 9 Iz toga slijedi da zahtjev da se nacionalno pravo tumači sukladno članku 11. gore navedene Direktive 68/151 zabranjuje tumačenje odredaba nacionalnog prava koje se odnose na dionička društva na način da ništavost dioničkog društva može biti izrečena zbog razloga koji nisu taksativno navedeni u članku 11. predmetne direktive.
- 10 Što se tiče tumačenja članka 11. Direktive, a osobito njegovog drugog stavka točke (b), valja utvrditi da ta odredba zabranjuje zakonodavstvima država članica da predvide sudsko poništenje zbog pravnih osnova koje nisu taksativno navedene u direktivi, kao što su između ostalog stvarna djelatnost društva koja je nezakonita ili protivna javnom poretku.
- 11 Prema mišljenju Komisije, izraz „djelatnost društva” treba tumačiti kao da znači isključivo djelatnosti društva kako su opisane u Aktu o osnivanju ili u statutu. Iz toga proizlazi da utvrđivanje ništavosti društva ne može proizaći iz djelatnosti koju stvarno obavlja, poput, na primjer, izvlaštenja vjerovnika osnivača.
- 12 Tu tezu treba zadržati. Kao što proizlazi iz preambule gore navedene Direktive 65/151, njezin je cilj bio ograničiti slučajeve ništavosti i retrogradni učinak utvrđivanja ništavosti kako bi se osigurala „pravna sigurnost u odnosima između trgovačkih društava i trećih osoba, kao i između članova društva” [neslužbeni prijevod] (šesta uvodna izjava). Osim toga, zaštitu trećih osoba „treba osigurati odredbama koje u najvećoj mogućoj mjeri ograničavaju razloge zbog kojih obveze preuzete u ime društva nisu valjane” [neslužbeni prijevod]. Stoga proizlazi da svaki razlog ništavosti predviđen člankom 11. Direktive treba strogo tumačiti. U takvim okolnostima riječi „djelatnost društva” [neslužbeni prijevod] treba shvaćati kao da se odnose na djelatnost društva kako se opisuje u Aktu o osnivanju ili u statutu.
- 13 Stoga na postavljeno pitanje valja odgovoriti da je nacionalni sud koji pred kojim se vodi spor o stvari koja ulazi u područje primjene Direktive 68/151 dužan tumačiti svoje

nacionalno pravo s obzirom na tekst i svrhu te direktive u cilju sprečavanja utvrđivanja ništavosti dioničkog društva zbog razloga koji nije naveden u njezinu članku 11.

Troškovi

- 14 Troškovi Komisije Europskih zajednica, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog predmeta pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (šesto vijeće),

odlučujući o pitanju koje je rješenjem od 13. ožujka 1989. uputio Juzgado de Primera Instancia e Instrucción No 1 (Prvostupanjski istražni sud br. 1, Oviedo), odlučuje:

Nacionalni sud pred kojim se vodi spor o stvari koja ulazi u područje primjene Direktive Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o koordiniranju zaštitnih mehanizama koje, radi zaštite interesa članica i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora o EEZ-u, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mehanizama u cijeloj Zajednici, dužan je svoje nacionalno pravo tumačiti s obzirom na tekst i svrhu te direktive, u cilju sprečavanja utvrđivanja ništavosti dioničkog društva zbog razloga koji nije naveden u njezinu članku 11.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 13. studenoga 1990.

[Potpisi]

* Jezik postupka: španjolski